

OBSAH

PŘEDMLUVA K ČESKÉMU VYDÁNÍ

I. oddíl. PRINCIPY

1. Fysická citlivost a paměť jsou příčiny, jež způsobují všechny naše ideje	29
2. Rozdíl mezi duchem a duší	33
3. Jak pracuje rozum?	38
4. Soudy, jež vznikají ze srovnávání abstraktních a obecných idejí	40
5. Není-li zájmu, není ani vzájemného přirovnávání předmětů	42
6. O síle vášni	44
7. Omyly vzniklé našimi vášněmi	47
8. O nevědomości	49
9. O zneužívání slov	57
10. Smyslové rozkoše jsou nejmocnější hybné síly, aniž si to národy uvědomují	61
11. O počestnosti u jednotlivce	63

II. oddíl. MRAVNOST

1. Jak zajistit ctnost	66
2. Počestnost vzhledem k společnosti	69
3. O duchu vzhledem k společnosti	70
4. O počestnosti v různých stoletích a u různých národů	73
5. Ctnosti z předsudků a ctnosti pravé	77
6. V čem může prospět morálce znalost principů, uplatněných v předešlých kapitolách	84
7. O duchu, pozorovaném ve vztahu k různým zemím	87
8. O příčinách, které až dosud brzdily pokroky mravnosti	92
9. Prostředky zdokonalování morálky	96
10. O počestnosti vzhledem k veškerenstvu	101
11. O duchu v poměru k veškerenstvu	102
12. O spravedlnosti	106
13. O spravedlnosti člověka přírodního	106
14. Spravedlnost u lidí a národů civilisovaných	107
15. Lidem jsme povinni říkat pravdu	109

III. oddíl. O DESPOTISMU

1. Hlavní účinky despotismu	110
2. Nevědomost vezírů udržuje opovržení a ponížení, v němž národy žijí. Druhý účinek despotismu	113
3. Pohrdání ctností a předstírání falešné úcty k ní. Třetí účinek despotismu	115
4. Rozvrat států, podrobených vládě libovůle. Čtvrtý účinek despotismu	118
5. Jak některé národy milují slávu a ctnost	121
6. Otrockví a alegorická genialita Orientálců	123
7. O změnách povahy národů a o příčinách, jež je způsobily	126
8. Jak vznikají národy	129
9. Jaké následky má vzrůst počtu obyvatelstva ve státě . .	130
10. O jedinovládě	133
11. O vládě některých	133
12. O vládě všech	133

IV. oddíl. O NÁBOŽENSTVÍ

1. O nepravých náboženstvích	135
2. Papežství je institucí lidskou	135
3. O náboženství universálním	138
4. O podmínkách, bez jejichž dodržení se náboženství stává zhoubným pro blaho národa	139
5. Náboženské pohádky	141
6. O náboženské nesnášenlivosti	144
7. Nesnášenlivost je základem moci duchovenstva	146
8. O atentátech páchaných z fanatismu	149
9. O okamžiku, kdy zájmy jesuitů si žádají velkého atentátu. Skutečný základ jejich zločinů spočívá v jejich statutu . .	149

V. oddíl. O ZÁKONECH

1. Proč jsou skoro všechny národy nešťastné?	153
2. Je možno občanům poskytnout větší zámožnost?	154
3. Obtíže při vytváření správného plánu zákonodárství	154
4. Jaké otázky si máme především klást, mají-li se vytvořit dobré zákony?	156
5. Odhalení pravdy nevyvolává nikdy ve státech nepokoje . .	159

VI. oddíl. O VÝCHOVĚ

1. Výchova je všemocná	162
2. O studiu antických jazyků	163
3. Výhody veřejné výchovy před výchovou domácí	165
4. Obecné ideje o výchově tělesné	166
5. Mravní výchova člověka	168
6. Zájem kněží je první překážkou zdokonalení mravní výchovy člověka	175
7. Nedokonalost většiny vlád je druhou překážkou zdokonalení mravní výchovy člověka	176
8. Každá důležitá změna v morální oblasti výchovy předpokládá reformu zákonů a formy vlády	179
Poznámka redakce	182